

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. De contrarietate vitii ad naturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS II.

De contrarietate vitii ad naturam.

SUMMARI A.

1. *Stam questionis.*
2. *Vitium est contra naturam hominis, ut homo est.*
3. *Etiã cum opponitur virtuti infusa.*
4. *Varia instantia solvuntur.*
5. *Potentia peccandi non probat inclinationem naturam ad peccandum.*
6. *Quomodo virtutes infuse dicantur perfectiones naturæ?*
7. *Non requiritur innata aversio, ut aliqua vitia sint contra naturam.*
8. *Duplex consideratio appetitus sensitivi in homine.*
9. *Appetitus sensitivus prout natus subijci imperio rationis.*
10. *Opponitur vitio.*
11. *Non prout est homini brutò, communis.*
12. *Disparitas inter intellectum conjunctum luminis gloria, & appetitum conjunctum rationi.*
13. *Peccatum in genere moris est simpliciter pejus, quam vitium.*
14. *Actus vitiosus potest consistere cum virtute in statu imperfecto.*

§. I.

1. **N**Otandum Tò *contra naturam* in duplici sensu posse intelligi, primò prout opponitur illi, quod est à natura, & sic violentum est contra naturam; Secundò prout opponitur illi quod est secundum naturam. Illud porò dicitur esse secundum naturam hominis, quod est conveniens ipsius formæ, & naturæ, in quantum est homo, sive sit debitum naturæ, ut perfectiones naturales; sive indebitum, ut perfectiones supernaturales, nam & istæ tametsi naturæ ut sic sint neutiquam debita, quia tamen eandem maximè perficiunt, rectè dicuntur esse secundum naturam hominis. Quia verò ipsa hominis natura non tantum includit appetitum naturalem, sed etiam sensitivum, in quo aliqua vitia & peccata subiectantur, idcirco oritur questio, an vitia adversentur naturæ hominis non tantum ut homo est & secundum inclinationem rationalem, sed etiam ut sensitivus est; & ut secundum inclinationem sensitivam? Nunc de prima contrarietate contra naturam hominis ut homo est, sit

2. **CONCLUSIO.** *Vitium tam ut directè oppositum virtutibus acquisitis, quam ut indirectè vel directè oppositum virtutibus infusis, est contra naturam hominis, ut homo est.* Ita S. D. 2. 2.

Prima pars non est admodum controversa. Nam quod est contra perfectionem & inclinationem naturalem hominis ut homo est, illud est contra naturam hominis, sed vitia directè opposita virtutibus acquisitis ita se habent: homo quippe secundum appetitum rationalem naturaliter appetit bonum honestum, tanquam bonum rationis, ad quod per virtutes acquisitas tanquam perfectiones naturæ rationali proprias ordinatur, atque deducitur: sed vitia prædicta oppugnant

bonum honestum, & virtutes, quæ circa illud versantur; ergo.

Secunda pars, quæ includit etiam illa vitia, quæ & quatenus sunt opposita virtutibus infusis, probatur imprimis auctoritate S. P. Augustini, qui indiscriminatim & ex ipsa generica ratione vitii docet, omne vitium esse contra hominis naturam. Sic. l. 3. de lib. arb. c. 13. docet; *Omne vitium, eo ipso quod vitium est, contra naturam est.* Et l. 12. de civi. c. 1. *Omne vitium, inquit, nature nocet, ac per hoc contra naturam est.*

Ratio quoque est: Illud est contra naturam hominis, ut homo est, quod est contra perfectionem naturæ rationalis, quæ talis: sed vitia etiam prout contrariantur virtutibus infusis, sunt contra perfectionem naturæ rationalis, quæ talis: quis enim dubitet, naturam rationalem per virtutes infusas summo opere perfici? ergo vitia, etiam ut opposita virtutibus infusis, sunt contra naturam hominis, ut homo est.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

OBJICES primò contra rationem nostræ allegationis. Tunc ex contrarietate vitiorum ad virtutes acquisitas non rectè probatur contrarietas vitiorum cum humana natura, quando admittà illà oppositione, tamen non est necesse, ut vitia sint contra inclinationem naturæ: sed non est necesse, quod probatur. Esto quòd voluntas matrimonii opponatur cum voluntate virginittis, quæ est secundum inclinationem naturæ rationalis quæ talis, non sequitur, quod voluntas matrimonii sit contra innatam inclinationem naturæ rationalis quæ talis. Mors, esto quòd sit contraria vitæ, quam natura naturaliter appetit non tamen est contra naturam, sed potius secundum inclinationem & exigentiam naturæ: Motus sursum esto sit oppositus motui deorsum, in quem natura lapidis inclinatur, non tamen est contra naturam, quando ascendit lapis ad impediendum vacuum, &c.

Respond. negando min. ad cuius probationem & instantias adductas Respond. In allatis instantiis utrumque terminum oppositum comprehendendi sub adæquato termino naturalis appetitus atque vitium nullo modo continetur sub adæquato termino appetitus rationalis, quod est bonum rationis, seu honestum. Ita matrimonium non est contra naturam hominis ut rationalis, quia est bonum honestum, neque sub hac ratione opponitur cum virginitate: mors est homini naturalis, quia licet non sit secundum appetitum naturalem inadæquatum ex parte formæ, est tamen secundum appetitum inadæquatum ex parte materiæ: motus sursum licet non sit secundum naturam lapidis, in particulari ut lapis est; est tamen secundum appetitum & naturam ipsius communem, ut est pars universi, &c.

Objicies secundò. Vitia sunt secundum inclinationem

clinationem naturæ humanæ, ergo non sunt contra naturam humanam. Consequentia tenet ex nostra ratione. Antecedens probatur: Ubi datur naturalis potentia, ibi etiam datur naturalis inclinatio: sed in natura rationali creata datur naturalis potentia ad peccandum, siquidem est de essentia ipsius posse peccare: ergo datur in illa naturalis inclinatio ad peccatum, & consequenter ad vitium.

Respond. negando antec. ejusque probationem distinguo: Ubi datur naturalis potentia effectiva & perfecta, ibi est naturalis inclinatio, concedo maj. ubi est potentia defectiva, nego maj. & pariter distincta min. nego consequentiam. Rursus si sit naturalis, h. e. fluens ex positiva radice naturæ, concedo majorem; si naturalis, eò tantum quòd adhæreat naturæ quatenus creata ex nihilo, adeoque secundum aliquam negativam radicem, nego majorem: atqui potentia peccandi naturæ rationali non aliter convenit, nisi quatenus creata ex nihilo, adeoque ut principio defectibili.

6. Objicies tertio. Illud non est contra naturam hominis, quod non est contra perfectionem naturalem ipsius: sed vitia ut opposita virtutibus infusis non sunt contra perfectiones naturales ipsius naturæ; cum neque natura habeat innatum appetitum ad virtutes infusas, nec prout recipiantur in natura, prout est natura, sed prout est potentia obedientialis.

Respond. neg. vel dist. maj. quod non est contra perfectionem naturalem, hoc est perfectionem quæ sit conveniens naturæ eamque perficiens, quo modo ordo gratiæ non destruit sed perficit naturam, concedo maj. contra perfectionem naturalem, h. e. ortam ex principiis naturæ, vel terminum innati appetitûs, nego maj. sicque distincta minore, nego consequentiam.

7. Objicies quarto. Si vitia opposita virtutibus infusis essent contra naturam rationalem, tunc daretur in naturâ aversio innata ab ejusmodi vitiiis, abhorret enim natura rationalis omnem suam imperfectionem: sed hoc admitti non potest: Nam ab his solum datur aversio naturalis, quæ per vires naturæ vitari possunt: sed ejusmodi vitia per naturæ vires vitari non possunt: actus quippe per quos generantur, opponuntur præceptis supernaturalibus, quorum adimpletio requirit gratiam specialem & supernaturalem, veluti si urgeat præceptum credendi, sperandi, diligendi, &c. ut aliunde supponitur.

Respond. negando sequelam maj. nam sicut ad hoc, ut virtutes infusæ sint secundum naturam, sufficit quòd ipsæ perficiant bonum rationis, ad quod nativo appetitu fertur natura rationalis, quantumvis ipsas virtutes infusas non appetat, ita pariter, ut vitia, directe vel indirectè opposita virtutibus infusis, sint contra naturam, sufficit, quòd per ipsa immineatur bonum rationis, quantumvis natura nativâ aversione illa non abhorreat.

§. III.

Contrarietas vitii adversus hominis naturam quæ sensitivam.

8. Appetitus sensitivus in homine considerari po-

test primò secundum prædicata generica, in quibus convenit cum appetitu sensitivo bruti, & præcisè respicit bonum delectabile absque connectione cum honestate & bono rationis; in qua acceptione certum est, vitium non esse contra naturam hominis quæ sensitivam; quia vitium inclinatur in bonum delectabile: sed in hoc etiam inclinatur natura hominis quæ præcisè sensitiva; ergo inter se conveniunt, non contrariantur vitium & natura quæ sensitiva hominis.

Rursus considerari potest idem appetitus, prout actu subicitur imperio & ordini rationis, quo sensu non minus certum est, vitium esse contra naturam sensitivam hominis; nam appetitus actu subiectus ordini rationis tendit in bonum delectabile ut subordinatum & conjunctum cum bono honesto; e contra vitium tendit in bonum delectabile ut deordinatum à bono honesto & ordine rationis, quæ sunt tendentiæ & inclinationes contrariæ. Quæstio igitur est, utrum vitium sit contra naturam sensitivam hominis, in quantum appetitus sensitivus propter conjunctionem cum appetitu rationali in eodem supposito est habitualiter seu potentialiter conjunctus cum bono honesto, & natus aprus obsequii imperio rationis? Et

CONCLUSIO EST AFFIRMATIVA. Ratio 10. est: quia natura sensitiva hominis sub hac consideratione habet intrinsecam inclinationem in virtutes morales tanquam connaturales perfectiones appetitûs sensitivi, quæ in ipso subiectantur; sed vitium adversatur ejusmodi inclinationi, & per suos actus virtutes morales expellit ab appetitu sensitivo: ergo naturæ sensitivæ taliter acceptæ vitium contrariatur. Quæ contrarietas etiam extendenda est respectu virtutum moralium per se infusarum, per quas subiectus appetitûs sensitivi ad bonum & ordinem rationis perficitur, juxta supra dicta.

Dices: Vitium non est contra naturam sensitivam hominis secundum se, & secundum rationem genericam communem cum brutis: ergo neque contra naturam sensitivam prout conjunctam cum altiori & rationali appetitu. Consequentia probatur: Nulla elevatio vel conjunctio cum altiori natura facit, ut aliqua potentia feratur extra suum objectum: sed objectum appetitûs & naturæ sensitivæ secundum se est purè bonum delectabile, non verò bonum honestum: ergo ex conjunctione cum appetitu rationali non habet ut feratur & inclinet in bonum honestum. Atqui propter istam rationem vitium non contrariatur appetitui & naturæ sensitivæ secundum se, unde nec peccatum datur in appetitu sensitivo sic considerato: ergo neque contrariatur appetitui sensitivo conjuncto cum ratione & nato obedire rationi.

Confirmatur. Sequeretur, quòd bonum honestum contingeretur intra latitudinem objecti naturæ sensitivæ secundum se: sed hoc est absurdum: ergo. Sequela probatur: eò quòd per conjunctionem cum lumine gloriæ intellectus elevatur ad videndam divinam essentiam, benè colligitur, quòd essentia divina contineatur intra latitudinem objecti intelligibilis: ergo si per conjunctionem cum ratione appetitus sensitivus ele-

vatur

vatur ad prosequendam honestatem rationis, rectè inferitur quòd bonum honestum contineatur intra sphaeram objecti sensibilis.

Respondeo negando consequentiam. Ad probationem dist. min. objectum naturæ sensitivæ secundum se, h. e. abstractivè à differentiali contractione ad speciem humanam est purè bonum delectabile, concedo; ipsius ut contractæ ad speciem humanam, nego min. & sic dist. consequente, nego consequentiam, vel subdistinguo: ex conjunctione cum ratione non habet natura sensitiva ut actu feratur in bonum rationis, concedo; potentiâ, & dependentur ab imperio rationis, nego. Ideoque, sicuti conjunctio cum ratione dat appetitui sensitivo, non actu obedire, sed posse obedire rationi, ita dat etiam posse tendere in bonum rationis.

12. Ad Confirmationem nego paritatem: quia lumen gloriæ tantum dat proximam potentiam ad videndam divinam essentiam, prout est in se; adeoque supponit in intellectu potentiam radicalem & remotam videndi divinam essentiam, quæ proinde contineri debet intra latitudinem ipsius objecti: atqui conjunctio cum ratione dat naturæ sensitivæ potentiam remotam attingendi bonum rationis, quod ipsi secundum genericam prædicata non convenit.

§. IV.

Corollaria ex dictis.

13. Colliges ex dictis primò. Peccatum in genere moris simpliciter pejus esse, quàm vitium, ut habet S. D. a. 3. Cujus ratio est primò: quia habitus est moraliter malus propter actum malum, in quem inclinatur, & à quo proximè specificatur, sed propter quod unumquodque tale illud magis tale in genere causæ formalis & finalis, secundum Philosophos; ergo actus peccati moraliter magis est malus, quàm vitium.

Secundò. Illud est moraliter pejus, quod magis repugnat cum statu gratiæ & charitatis; sed

peccatum magis repugnat cum statu gratiæ & charitatis, siquidem iste per peccatum destruitur, non autem per habitum vitiosum.

Tertiò. Quia vitium non demeretur, adhibere autem vitiosis demeretur; ergo peccatum est simpliciter pejus, quàm vitium. Dixi, simpliciter: nam secundum quid vitium potest esse pejus, quàm peccatum: primò, quatenus est causa efficiens saltem inadæquata peccati: secundò ratione majoris diuturnitatis & extensionis; nam actus peccati transit, vitium permanet, atque plures actus malos extenditur.

Colliges secundò cum S. D. a. 4. Adhuc vitiosum, seu peccatum bene posse consistere cum virtute in statu imperfecto, non autem in statu perfecto. Virtus in statu perfecto dicitur, quæ habinem optimè disponit in ordine ad ultimum finem, ita ut actus ipsius acceptentur à DEO, utquam digni vitæ æternæ, & sic virtus in statu perfecto semper est conjuncta cum gratiâ & charitate. Virtus autem in statu imperfecto est habitus ex objecto bonus & honestus, qui tamen actus meritorios vitæ æternæ producere non potest. Cujus generis sunt habitus acquisiti virtutum moralium, & ex virtutibus supernaturalibus infusis fides, & spes, quæ cum ex sua natura sint prævia dispositiones ad gratiam & justificationem, non necessariò præsupponunt ipsius infusionem, & sine gratia possunt consistere. Ex quo facillè patet ratio Corollarii: quod habet necessariam connexionem cum gratiâ & charitate, illud cum peccato non potest consistere, e contra, quod non habet necessariam cum gratiâ & charitate, potest cum peccato consistere: sed virtus in statu perfecto habet, in statu verò imperfecto non habet necessariam connexionem cum gratiâ & charitate: ergo illa non potest, ista potest cum peccato consistere; & per consequens illa destruitur, ista non destruitur per peccatum. Unde habes, quæ de vitii contrarietate sunt dicta, proportionaliter esse applicanda peccato.

DISPUTATIO XVI.

DE

Quidditate & natura peccati.

Quamvis nihil sit exploratius, quàm existentia, tamen nihil obscurius & difficilioris indaginis, quàm natura peccati: Hanc tamen etiam lucis vacuum, præsentis disputatione ex Angelicæ doctrinæ Lumine in lucem eruere conabimur, & de peccati commissionis definitione primò, deinde ejus constitutivo tractabimus.

ARTICULUS I.

Quid sit peccatum.

SUMMARIUM.

1. *Varia acceptiones peccati.*
2. *Divisio peccati in actuale & habituale.*
3. *Definitio Augustiniana peccati.*
4. *Convenit etiam peccato veniali, & omissionis.*
5. *Objectiones.*
6. *Solvuntur.*
7. *Diversa nomina & applicationes peccati.*

§. I. De